
AMSTELODAMUM
Maandblad voor de kennis van Amsterdam

*Orgaan van het
Genootschap Amstelodamum*

Vijfennegentigste jaargang 2008

REDACTIE

Marten Jan Bok
Remmelt Daalder
Johan Giskes
Merel Klein
Norbert Middelkoop
Marije Hristova *Beeldredactie*
Winfred van de Put *Voorzitter*
Gabri van Tussenbroek
Kees Verkerk

EINDREDACTIE

Marjan Vrolijk

Inhoud

- C. Peeters, Sprekende gevelstenen. De Steeman, de Landman en de Zeeman 1, 3
- Richard Harmanni, Een Andriessen-kamer in de collectie van het Amsterdams Historisch Museum 1, 16
- Remmelt Daalder, Een zeeslag voor prins Maurits 11, 3
- Thomas H. von der Dunk, De statie 'Het Torentje' aan het Singel. Een verdwenen kerk van een vergeten architect: Robertus van Zoelen (1812-1869) 11, 13
- Norbert Middelkoop, Gillis Coignet en de Dolhuisloterij van 1592 111/1V, 2
- Femke Diercks, De schutters van Cornelis van der Voort en de identiteit van vier aalmoezeniersregenten 111/1V, 9
- Gerbrand Korevaar, *De regenten van het Nieuwe Zijds Huiszittenhuis* door Jacob Adriaensz Backer 111/1V, 31
- Eric Ketelaar, Verbeelde rekenschap. Documenten op Amsterdamse regentenstukken 111/1V, 49
- Angela Jager, Als koningin op de troon. De verheerlijking van de Amsterdamse zeevaart 111/1V, 67
- Pieter Vlaardingenbroek, Ongeverfde natuursteen als uitdrukking van een ideaal. De gevels van het Paleis op de Dam historisch benaderd v, 3
- Frans Wytéma, Koning Lodewijk Napoleon en de Amsterdamse pianobouwers Meincke en Pieter Meyer v, 13
- Dick Venemans, De grafsteen van de familie Noblet in de Oosterkerk te Amsterdam v, 22
- Dik de Roon & Gabri van Tussenbroek, De Munttoren te Amsterdam. Bewogen geschiedenis van een stedenbouwkundige wees v1, 3

HET AMSTERDAM VAN KEES FENS

- Lodewijk Wagenaar, Van 'mayonaisetapijt' tot 'rode looper' 1, 1
- C.J.A.C. Peeters, Heer op de Herengracht 11 1
- Wim Vroom, Ter herinnering aan Kees Fens 1919-2008 v, 1
- Remmelt Daalder, Rafelrandjes 1, 1

AMSTERDAMSE NOTITIES

- Elisabeth Spits, Scheepsmodellen in de Oude Kerk 11, 27

VAN DE BOEKENTAFEL

- Onno W. Boers, *De gevelstenen van Amsterdam*,
Gabri van Tussenbroek 1, 29
- V. van Rossem, G. van Tussenbroek en J. Veer-
kamp (red.), *Amsterdam, Monumenten & Archeo-
logie* 6, Wim Vroom 11, 26
- K. van den Ende en B. van Bommel, *De gevels van
het Koninklijk paleis Amsterdam. Essay over het
voorgestelde herstel van de belevingswaarde*,
Marten Jan Bok VI, 26
- Boudewijn Bakker & Erik Schmitz, *Het Aanzien
van Amsterdam. Panorama's, plattegronden en
profielen uit de Gouden Eeuw*, Diederick Wilde-
man VI, 28
- James W. Bradley, *Before Albany. An Archeology of
Native-Dutch Relation in the Captial Region
1600-1664*, Ranjith M. Jayasena VI, 29
- Koen Ottenheim, Paul Rosenberg, Niek Smit,
*Hendrick de Keyser. Architectura Moderna.
Moderne bouwkunst in Amsterdam 1600-1625*,
Gabri van Tussenbroek VI, 30

VAN HET BESTUUR

- Jaarvergadering in Museum Het Schip 1, 30
- Verslag Jaarvergadering 2007 1, 31
- Voorjaarsexcursie Trompenburg 11, 29
- Actie voor een goede monumentenwet 11, 30
- Geslaagde bijeenkomst over de stand van de
monumentenzorg 11, 31
- Verslag voorjaarsexcursie v, 29
- 27 oktober: verjaardag van Amsterdam v, 29
- Novemberlezingen en symposium v, 29
- Najaarsexcursie v, 31
- Toelichting najaarsexcursie v, 31
- Bestuursmededeling VI, 32

Index

- Aalmoezeniershuis III/IV, 19-26, 59-60
Aalmoezeniersweeshuis III/IV, 19-20
Aäron, hogepriester v, 24-25*
AB bordje (*hornbook*) III/IV, 54-55*
Admiraliteit van Amsterdam II, 3, 6-7, 9-10;
III/IV, 68-70, 78*
Aeolus, vlaggenschip II, 4, 27-28
Agricola, Esther II, 31
Albertsz, Frans VI, 15
Allard, Carel VI, 28
allegorie(ën) III/IV, 1, 67-78*
Alteras, Laurens Jacobs II, 4-5, 8, 10
Amstel VI, 7, 14-15, 20*
Amstel, stroomgod III/IV, 68, 73-74, 77*
Amsterdam Overleg II, 30
Amsterdamse School, architectuur I, 30-31
Andriesdr, Machteld III/IV, 25
Andriessen, Christiaan I, 21-22
Andriessen, Jurriaan I, 16, 18-19, 21-25, 27; II, 32
Anraedt, Pieter van III/IV, 35
Avila, Don Juan Alvares d' II, 5
- Backer, Jacob Adriaensz III/IV, 1, 31-43, 60
Backhuysen, Ludolf III/IV, 74-75
Bakker, Boudewijn VI, 28
Banninck Cocq, Frans III/IV, 10-11, 13, 21, 36
Barendinus, Maria III/IV, 47
Bas, Albert III/IV, 36
Bassen, Warnar Ernst van III/IV, 49
Bast, Pieter III/IV, 6
Beauharnais, Joséphine de v, 19
begraven v, 22-23*
behangsel(s) I, 19, 21-24, 26*
Bennekom, Willem van II, 30
Berg, Jan van den II, 15
Berlage, H.P. VI, 17-18, 20
betimmering I, 16, 19-22*
Beudeker, Christoffel III/IV, 15
Biens, Cornelis Pietersz. I, 5-13
Bierenbroodspot, Jenny II, 31
Bindwijk VI, 4
Binnen-Amstel I, 17-18
Binnengasthuis III/IV, 50, 57 (zie ook Sint-
Pietersgasthuis)
- Bintwijkerpoort VI, 3, 5
Blaauw, Frans Ernst II, 29
Blaeu, Aeff Jacobsdr III/IV, 13
Bloemgracht I, 3-7, 10, 12, 14*
Boelensz, Hendrick III/IV, 18
boer (zie landman)
Boers, Onno W. I, 29
Bok, Marten Jan III/IV, 1; VI, 27
Bol, Ferdinand III/IV, 35, 37, 39-40, 52-53, 60,
68-70, 76, 78
Bolten, Jacob I, 17
Bolten, Maria Everdina I, 17-18, 24-25
Bommel, B. van VI, 26
Boom, De (katholieke kerk) II, 16-17
Boompjeskerk VI, 21
Boonen, Arnold III/IV, 60
Boreel, Willem I, 17
Born, Anna Gijsbertsdr III/IV, 13
Born, Gijsbert III/IV, 13
Born, Griet Gijsbertsdr III/IV, 13, 19
Borwinkel, Cornelis v, 23-24
Bradley, James W. VI, 29
Bray, Salomon de v, 5
Brederode, Reinout van VI, 4
Brederoo, Gerbrand Adriaensz. I, 8
Breughel, Pieter I, 8
Breytspraak, meubelmaker v, 14
Broek, Michael van den v, 8
Brouwer, Adriaan I, 8
Brueghel, Jan I I, 8
Bruyn, Sophia Augusta de I, 16
Bulthuis, Jan v, 30
burger (zie steeman)
Burgerweeshuis III/IV, 31-33, 39, 50, 53-55, 57,
59-60
Burgh, Albert Coenraetsz III/IV, 17*
- Camp, W.G.J.M. van de II, 30
Campen, Jacob van v, 3, 5-6, 9-11
Can, Dirck Claesz III/IV, 22-23
Carel, Jan Jansz VI, 6
Casa Rosso I, 2*
Cats, Jacob I, 6, 9, 23
charter(s) III/IV, 52, 62

* betekent dat het betreffende onderwerp (ook) bij de illustraties voorkomt

- Chassékerk v, 2*
- Claeu, Jan Adriaensz (zie Roest, Jan Adriaensz)
- Colijns, Jacob III/IV, 15
- Comans, Michel v, 10
- Commelin, Caspar III/IV, 34-35
- Commelin, Isaac III/IV, 34-35, 42*
- Conyn, Lucas Pietersz III/IV, 34, 36, 38-41*
- Coornhert, Dick Volckertszoon I, 9
- Crayensteyn, Huygh Jansz III/IV, 12-13, 19-23*
- Cruz & Ortiz, architecten v, 32
- Cuel, Joseph v, 14
- Cuypers, Pierre II, 14; v, 31, 32; VI, 17
- Da Fonseca, Hana v, 27
- Da Fonseca, Jacob v, 27
- Daalder, Remmelt II, 3, 11; VI, 1-2
- Danckerts, Cornelis VI, 15
- De Drie Schulpen, brouwerij I, 18
- Dienst Publieke Werken v, 30
- Diercks, Femke III/IV, 1, 9, 26
- Dijck, Christoffel van v, 10
- Doelenbrug VI, 15, 20*
- Doelensluis VI, 21*
- Dolhuis III/IV, 2-7*
- Dolhuisloterij III/IV, 1-5*
- Duif, De (katholieke kerk) II, 17
- Dunk, Thomas von der II, 13, 23
- Eeckhout, Gerbrand van den III/IV, 35
- Eeltjes, meubelmaker v, 14
- Eenhoorn, Wilhelmus van v, 23
- Eigen Haard, woningbouwvereniging I, 30
- Eilers, Bernard F. VI, 21
- Ekels, Jan I, 17-18
- Eleazar, hogepriester v, 25-26
- Ende, K. van den VI, 26
- Engelse Huizen VI, 3, 13-16*
- Ewijck van Oostbroek en de Bilt, Daniël Jacob van II, 19-20
- Fens, Kees v, 1-2*
- Flinck, Govert III/IV, 17, 36, 39
- Floriszoon, Balthasar VI, 7, 13
- fortepiano(s) v, 13-20*
- Franse Kerk, De (katholieke kerk) II, 17
- Fredericksz, Andries III/IV, 25
- Fredericksz, Loef III/IV, 25
- Gedenk te sterven, broederschap II, 16
- Gendt, Johan Godardt II, 19-20
- Gerving, B.J. II, 16
- gevelstenen I, 3-7, 10, 12, 14*
- Gibraltar, Zeeslag bij II, 3-11, 28*
- Gisp, Hendrick Pouwelsz van III/IV, 3*
- glasblazerij VI, 6-8, 13*
- glashuis (zie glasblazerij)
- Godefroy, A.N. VI, 17
- Goignet, Gillis III/IV, 1-2, 6-7
- Gosschalk, J. VI, 17
- Goudestein, buiten in Maarsen I, 24
- Graeff, Cornelis de III/IV, 33
- grafstenen v, 22-28*
- 's-Gravelandse Veer I, 18-19*
- Greef, Jan de v, 30
- Grevenstein, Anne van II, 29-30; v, 29, 31-32
- Groentemarkt III/IV, 6*
- Grootkramersgilde III/IV, 60-61
- Grote Vleeshal III/IV, 6-7*
- Gugel, E. VI, 17
- Haagen, E.S. van der II, 20
- Haarlemmerpoort VI, 3, 5-6
- Hamer, Willem jr I, 17, 20
- Harmanni, Richard I, 16; II, 32
- Hart, Abraham van der v, 30
- Hasselaer, Agatha III/IV, 33
- Hasselaer, Dirck III/IV, 11, 13-15*
- Hasselaer, Gerard III/IV, 33-34
- Hasselaer, Pieter III/IV, 12-16, 18*
- Havenkerk (zie Oude kerk)
- Heemskerck, Jacob van II, 4-6, 27-28*
- Heiligewegspoort VI, 4
- Helst, Bartholomeus van der III/IV, 38, 60
- Hemony, Pieter VI, 15, 21
- Herengracht II, 1-2*
- Heykens, Jan III/IV, 12-13*
- Hooft Willemsz, Hendrick III/IV, 22-23
- Hooft, Aeghje III/IV, 16
- Hooft, Geertruyd III/IV, 14
- Hooft, Pieter Cornelisz II, 6
- Hoogewoud, Guido II, 32
- Hoornbeeck, Johannes v, 23
- Hooyberg, brouwerij De I, 18
- Horatius I, 8
- Horrix, meubelmaker v, 14
- Hortense, koningin v, 16, 19-20*
- Hoyngh, Jacob Gerritsz III/IV, 16
- Hudde, Gerrit III/IV, 17
- Huijgen, Thomas III/IV, 25
- Huis Marseille v, 12
- Hulscher, H.F. ten II, 16
- Hulshoff, A.R. VI, 20
- Husly, Jacob Otten I, 21

- Huydecoper, Joan III/IV, 39
Huygens, Constantijn I, 9
- IJ, stroomgod III/IV, 68, 73-74, 77*
In den Wijn Esel III/IV, 24
interieurs, historische I, 16-27
interieurschilderingen I, 16-27
Isaacs, Pieter III/IV, 67-68, 70
- Jager, Angela III/IV, I, 67, 78
Jan Roodenpoortstoren II, 14; VI, 4
Jansen, Dominicus Albertus II, 16-17, 20
Jaren, grand café De I, 17
Jayasena, Ranjith M. VI, 30
Jongsma, R. II, 29
Jorden, John VI, 13
- Kalverstraat VI, 4-6, 9, 20-21
kamerbetimmering (zie betimmering)
Kemp, Rombout III/IV, 34, 36, 38, 40-41*
Ketelaar, Eric III/IV, I, 49, 62
Keyser, Hendrick de II, 6; VI, 9, 18
Keyser, Thomas de III/IV, I, 16, 19-23, 25-26, 60
klavecimbel (zie stadsklavecimbel)
Klerk, Michel de I, 30-31
Kloveniersdoelen I, 17-18
Klugkist, Heinrich V, 8
Kneppers, Marcel I, 31
koggeschip II, 27-28
Koninklijk Oudheidkundig Genootschap (KOG)
VI, 17
Koninklijk Paleis (gevel) V, 3, 8-12*; VI, 27*
Koninklijk Paleis V, 14-17, 19 (zie ook Stadhuis)
Korevaar, Gerbrand III/IV, I, 31, 43
Korte Nieuwendijk VI, 3
Krabbe, Coert Peter V, 30
Krijtberg, De (katholieke kerk) II, 17
Krop, Hildo VI, 19
Kruijff, J.R. de VI, 17
Kruyff, Etienne de II, 19-21
- Lairesse, Gerard de I, 27; III/IV, 70-76, 78
Lamsweerde, G.G.J. baron van V, 13, 15, 19
landman I, 3, 5-9, 13-14*
landschapsbehangsel(s) I, 19-27*
Lange, Jacob Dirck de III/IV, 22-23
Lauwrensz, Hendrick III/IV, 33
Leeuwenburg (toren) VI, 7, 14
Lens, Hendrick III/IV, 12-13, 16, 18*
Leprozenhuis III/IV, 39, 52-53, 59-61
Lin, Barend van III/IV, 46-48*
Lin, Willem Coenraetsz van III/IV, 46
- Lingen, Gerrit van II, 15
Lith, Claes van III/IV, 34, 36, 41*
Lodewijk Napoleon, koning V, 11, 13-17, 19-20
logement (Munttoren) VI, 3, 15-17*
Logement van Amsterdam (in Den Haag) III/IV,
76-77
Lopez-Suasso, douarière jhr. (zie Bruyn, Sophia
de)
Luyken, Jan I, 3
- Maagdenhuis V, 30
Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst VI,
17-18
Maillart, David Jaques I, 17
Mander, Karel van I, 6, 9; III/IV, 2-3, 6
Maurits, stadhouder Prins II, 3, 6, 8, 10
Maximiliaan van Oostenrijk VI, 4
Medema, Geert V, 30
Meijer, Michael Andries V, 20
Metsue, Cornelis III/IV, 34-35, 43*
Meurs, Louk van II, 28
Mey, J.M. van der VI, 19
Meyer, firma Meincke en Pieter V, 13-20
Meyn, Alida I, 17
Meynerdr, Aeff III/IV, 24
Meynertsz, Tijmen III/IV, 24
Middelkoop, Norbert III/IV, 1-2, 7, 19
Montelbaanstoren VI, 12, 15
Monumentenwet II, 30-31
monumentenzorg II, 30-32
Moyaert, Claes III/IV, 40, 60
Muller, E. V, 14
Muntgebouw VI, 17, 19-20
Muntplein VI, 19-21*
Muntsluis VI, 15, 20*
Munttoren VI, 3-4, 7, 9-21*
Musscher, Michiel van III/IV, I, 46-47
Muysken, C. VI, 17
- Nachtglas, brouwerij Het III/IV, 17
Nachtglas, Jacob Pietersz III/IV, 12-13, 17*
Nachtwacht, de III/IV, 10, 36
Napoleon V, 17, 19
Napoleon Louis V, 20
Nieuwe Doelenstraat I, 16-20, 22, 26-27; VI, 14,
12*
Nieuwe Kerk III/IV, 32
Nieuwe Zijds Huiszittenhuis III/IV, 31-43, 59-
60*
Nieuwer-Amstel VI, 4
Noblet, Anna V, 25-26
Noblet, Eleazar V, 24-27,

- Noblet, familie v, 22, 24-25
 Noblet, hofje van (Haarlem) v, 22, 25
- Obisy, Antonio vi, 6
 Onbekende Gracht (zie Snoekjesgracht)
 Ontvang- en Betaalkas i, 17
 Oosterkerk v, 22-25, 27-28*
 Oostmeyer, kleermakerszaak vi, 15-16
 Oranje-Vrijstaatkade vi, 2*
 Oranjezaal (Huis ten Bosch) ii, 29; v, 9*
 Osjessluis vi, 4
 Ossenmarkt vi, 4-5, 15
 Ostade, Adriaan van iii/iv, 8
 Ottenheym, Koen vi, 30
 Oude Kerk ii, 5-6, 27-28; iii/iv, 18
 Oude Mannen- en Vrouwengasthuis (OM&VG)
 iii/iv, 19-20, 40, 49-52, 59
 Oude Turfmarkt vi, 21*
 Oude Zijds Huiszittenhuis iii/iv, 19, 59-60
 Ovens, Jurriaen iii/iv, 53-54
 Overlander, Maria iii/iv, 10
 Overlander, Volckert iii/iv, 9-11, 14-16*
 Overrijn van Schooterbosch, Brechtgen iii/iv, 14
- Paleis van Salomo v, 4-7, 9-10*
 Papegaai, De (katholieke kerk) ii, 16
 Pauw, Reynier iii/iv, 16
 Peeters, C.J.A.C. i, 3, 14; ii, 1-2
 Pelicaan, De ii, 16
 Pesthuis iii/iv, 59
 Petrus, Hermanus v, 23
 Pickenoy, Nicolaes Eliasz iii/iv, 17-19, 56, 60
 Pietersz, Pieter iii/iv, 18
 Pietersz, Teunis i, 5
 Pietersz, Thonis (zie Pietersz, Teunis)
 Placius, Petrus v, 23
 Plancius, Cornelius vi, 6
 Plas, Gerrit van der ii, 31
 Pontanus, Johannes ii, 5
 Pool, De (katholieke kerk) ii, 17
 Poot, Hubert Kornelisz. i, 9
 Portugees-Israëlitische begraafplaats (Ouderkerk
 aan den Amstel) v, 27
 Post, Jacobus ii, 17
 Post, Pieter ii, 29
 Postma, Gerrit ii, 15
 Put, Winfred van de ii, 32
- Quant, P. ii, 21
 Quellinus, Artus v, 4
 Quellinus, Hubertus v, 4
- Raep, Adriaen Peitersz iii/iv, 15
 Raep, Pieter Adrieansz iii/iv, 18*
 Raken, J.D. ii, 22
 Rasphuis iii/iv, 49
 Reael, Pieter iii/iv, 17*
 regenten iii/iv, 23-24, 31-43, 49-62*
 regentenstuk(ken) iii/iv, 1, 31-35, 39-42, 49-51,
 53-62
 regentessen iii/iv, 31-33, 38, 50, 60-61*
 Regulierenklooster vi, 4
 Regulierspoort vi, 3-8, 10, 20*
 Regulierspoort, wachthuis vi, 7-8, 15, 17-18, 20*
 Regulierstoren (zie Munttoren)
 Rembrandt iii/iv, 10, 36-37
 Rembrandt, stoomschip ii, 27-28
 Ridder, Anna Christina de i, 18
 Rijksmuseum v, 31-32*
 Rijksmuseum, decoraties v, 31-32
 Rijksmuseum, restauratie v, 31-32
 Ripa, Cesare iii/iv, 71-73
 Rocha, David da v, 27
 Roelofsz, Hendrick i, 5
 Roest, Adriaen Jansz iii/iv, 24
 Roest, Jan Adriaensz iii/iv, 20-22, 24*
 Roever, Nicolaas de iii/iv, 2
 Rokin vi, 15, 20-21*
 Rondeel vi, 14
 Roo-Brug vi, 14
 Roode Leeuw, vice-admiraalschip ii, 5, 8, 10*
 Roodenburgh, Jan Beths iii/iv, 12-13, 18*
 Roon, Dik de vi, 3, 22
 Rosenberg, Paul vi, 30
 Rossem, V. van ii, 26; v, 30
 Ruisdael, Jacob van i, 23
 Rusland iii/iv, 5-6*
 Ruytenburgh, Willem van iii/iv, 36
 Ruyter, Michiel de ii, 3; iii/iv, 69
- Schaep, Gerrit Pietersz iii/iv, 10, 13, 16
 Schapenplein (zie Muntplein)
 scheepsmodellen ii, 27-28
 Schellinger, Cornelis jr. iii/iv, 18
 Schellinger, Cornelis sr. iii/iv, 12-13, 18-19*
 Schellinger, Gerrit iii/iv, 18
 Schellinger, Hillebrand iii/iv, 18-19
 Schellingh, Pieter Sijmons van der iii/iv, 12-13,
 18*
 Schepel, Dirck Claesz iii/iv, 12-13, 18*
 Schip, Museum Het i, 30-31
 Schip, postkantoor Het i, 30-31
 Schip, wooncomplex Het i, 30-31*
 Schmitz, Erik vi, 28

- Schouten, H.P. 1, 18-19
 Schreierstoren VI, 4, 12, 15
 schutters III/IV, 9-19, 35, 39
 schuttersstuk(ken) III/IV, 1, 9-19, 25, 33, 37, 39
 Sichem, Cornelis van II, 4
 Simonsz, Simon (zie Valckenaer, Simon Simonsz)
 Singel II, 13-15, 22; VI, 4, 7, 15, 19-20*
 Sint-Anthonispoort VI, 3-5
 Sint-Elisabethsconvent (Huissen) V, 13, 16, 19
 Sint-Olofspoord VI, 3
 Sint-Pietersgasthuis III/IV, 14, 35, 49, 51-52, 61
 Six, Jan II III/IV, 76
 Smitsaert, M.A.P. V, 14
 Smit, Niek VI, 30
 Snoekjesgracht I, 17-18
 Son, Jacob van I, 19
 Son, Magdalena Jacoba van I, 18
 Son, Matthijs van jr. I, 18
 Son, Matthijs van sr. I, 17
 Sonsbeeck, H. van II, 16, 20
 Sophiaplein (zie Muntplein)
 Spiering, Hendrik V, 8
 Spilbergen, Joris van II, 5
 Spinhuis III/IV, 25, 38, 55-56, 59-60
 Spits, Elisabeth II, 28
 Springer, W. VI, 17, 20
 St. Thomas van Aquino, dominicanerstatie van
 (zie Torentje)
 St.-Dominicuskerk II, 14, 16-17, 20
 Staalmeesters (schilderij) III/IV, 37
 Stadhuis (het latere Paleis) III/IV, 19-20, 72-74,
 78; V, 3-12, 14*
 Stadhuis van Hoorn, Het (zie St.-Dominicuskerk)
 stadsbouwmeesters V, 30
 stadsklavecimbel III/IV, 67-68, 70-71, 78*
 stadspoorten VI, 3-5
 Stalpaert, Daniël V, 6, 30; VI, 28
 Staphorst, Jan van I, 18
 Staphorst, Nicolaas van I, 18
 Star, De (katholieke kerk) II, 16
 Stedelijk Museum I, 16-17, 20-21
 stedeling (zie steeman)
 Stedemaagd III/IV, 67-74, 76-78*
 steeman I, 3, 5-6, 8-11, 13-14*
 steenhandel I, 18, 25*
 steenkoperij (zie steenhandel)
 Steur, Johan III/IV, 34, 36, 41*
 Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) II,
 29; V, 31
 stijlkamer I, 16, 21*
 Stissi, Vladimir II, 31-32
 Stoffelsz van Swol, Herman II, 72
 Sturm, Georg V, 32
 Suyderhoef, Jonas III/IV, 16
 Swaerooch, Weyntge Jandr. III/IV, 13
 Swijgh Utrecht VI, 4
 Syllisburg (zie Trompenburg)
 tafelpiano(s) V, 13-16, 18-20*
 tapperscedule III/IV, 58*
 Telingh, Jan I, 5
 Tempel van Salomo V, 4-5, 7, 9, 27-28
 Thijm, Joseph Alberdingk II, 16
 Tholinck, Dirck III/IV, 12-13, 18-19*
 Tongerlo, Abraham van VI, 6-7, 13
 Torenluis VI, 4
 Torentje, rooms-katholieke kerk het II, 13-22*
 Tromp, Cornelis II, 29
 Trompenburg II, 29; V, 29*
 Troost, Cornelis III/IV, 55
 Tuchthuis III/IV, 25, 27, 59
 Tussenbroek, Gabri van I, 30; II, 26; VI, 3, 22, 32
 Twentsche Bank II, 13
 Valckenaer, Simon Simonsz III/IV, 22-23, 25
 Valckert, Werner van den III/IV, 59, 61
 Veen, Jaap van der III/IV, 1, 46, 48
 Veerkamp, J. II, 26
 Velde de Jonge, Willem van de III/IV, 69
 Venemans, Dick V, 22, 28
 Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC)
 III/IV, 75-76, 78*
 Vergilius I, 9
 Vergulde Clau, De III/IV, 24
 verjaardag van Amsterdam V, 29
 Verkolje, Nicolaas III/IV, 75-76, 78
 Verspronck, Johannes III/IV, 43
 Vijzelstraat VI, 19-21
 Villalpando, Juan Bautista V, 4-6, 27*
 Vinckboons, David I, 8, 13
 Vingboons, Philips V, 5
 Vinkeles, Reinier I, 17-18
 Viollet-le-Duc, Eugène V, 31
 Visscher, Claes Janszoon VI, 6-8, 15
 Vlaardingebroek, H. II, 29
 Vlaardingebroek, Pieter V, 3, 12, 30
 vleugel(s), staande V, 16-18
 Vlooswijk, Jan Claesz van III/IV, 12-13, 16-17*
 Vondel, Joost van den I, 9; III/IV, 68
 Voorhout, Johannes II, 29; V, 29
 Voort, Cornelis van der III/IV, 1, 9-10, 12-16,
 25, 49-51, 59-60*
 votiefmodellen II, 27
 Vrij, Sebastiaan Egbertsz De III/IV, 16

Vroom, Hendrick Cornelisz II, 7-8
Vroom, Wim II, 26; V, 1
vuilbrief III/IV, 53*

Wagenaar, Lodewijk I, 1
Walenweeshuis III/IV, 50, 60
wandbetimmering (zie betimmering)
Warmoesstraat VI, 3
Warmond, Willem II, 7
Warwyk, Wybrandt III/IV, 22-23
Waveren, Frans van III/IV, 39
Weissman, A.W. VI, 18
Wieringen, Cornelis Claesz van II, 3, 5, 7-11
Wildeman, Diederick VI, 29

Willemsz, Willem III/IV, 17*
Wit, Jacob de III/IV, 76-78
Witsen, Jonas III/IV, 9, 11-14, 16*
Witsen, Nicolaes III/IV, 13-14
Woutersz, Claes II, 7
Wytema, Frans V, 13, 20

Zaan, Willem van der II, 27
Zandsteen V, 8-9, 11
zeeman I, 3, 5-6, 11-14*
zeevaart III/IV, 67-68, 70, 73-74, 76
Zoelen, Robertus van II, 13-14, 16-17, 19-22
Zuiderkerk II, 6; V, 23; VI, 31*